

Liperin kunnan lausunto Elinvoimakeskuksen tiesuunnitelmaan VT 9 Parantaminen välillä Välikangas - Honkalampi, Liperi, ITA/2916/2026

Itä-Suomen elinvoimakeskus on laatinut liikennejärjestelmästä ja maanteista annetun lain (LjMTL, 503/2005) mukaisen tiesuunnitelman Vt 9 parantaminen välillä Välikangas - Honkalampi, Liperi, tiesuunnitelma.

Itä-Suomen elinvoimakeskus pyytää, että Liperin kunta antaa lausunnon tiesuunnitelmasta ja sitä vastaan mahdollisesti tehdyistä muistutuksista, jotka toimitetaan eri lähetekirjeellä. Suunnitelmasta pyydetään kunnan lisäksi lausunto Lupa- ja valvontavirastolta, Väylävirastolta, vastuumuseolta ja maakuntaliitolta.

Liperin kunnan lausunto, vastineet muistutuksiin ja muu lausuntoon liitettävä aineisto pyydetään toimittamaan 22.5.2026 mennessä osoitteeseen: kirjaamo.ita-suomi@elinvoimakeskus.fi Lausunnon antamiseen on haettu ja myönnetty lisäaikaa 24.6.2026 saakka.

Itä-Suomen elinvoimakeskus pyytää Liperin kuntaa tarkistamaan suunnitelma-aineistossa olevat kaavaotteet ja -määräykset. Jos aineistossa on puutteita, pyydetään kuntaa oikaisemaan virheet ja täydentämään puuttuvat ajantasaiset kaavaotteet ja -määräykset (yleis-, asema- tai ranta-asemakaava), pelkkä kaavayhdistelmä ei ole riittävä.

Itä-Suomen elinvoimakeskus pyytää Liperin kuntaa lausuntoa antaessaan kiinnittämään huomiota seuraaviin tiesuunnitelman käsittelyä ja sisältöä koskeviin asioihin:

-Tiesuunnitelmaa koskevat muistutukset toimitetaan ennen nähtävilläoloajan päättymistä (LjMTL 27 §). Itä-Suomen elinvoimakeskus varaa kunnalle, mahdollisuuden lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista (LjMTL 27 a §). Itä-Suomen elinvoimakeskus täydentää lausuntopyyntöä nähtävilläoloajan jälkeen.

-Valtatien 9 suoja-alue ulottuu tiealueen rajaan ja maantien 476 suoja-alue ulottuu 20 metrin etäisyydelle ajoradan keskiviivasta. Suoja-alue osoitetaan myös asemakaava-alueelle.

- Vastine: VT9 asemakaava on laadittu siten, että Kuopiontien varrella maatien alueeksi on osoitettu 20 metrin suojavyöhykkeen raja. Mikäli kaavan maatien alue eroaa muualla ko. suojavyöhykkeestä, muodostetaan suojavyöhyke muulla tavalla.

-Vt 9 kuuluu 1.1.2019 alkaen valtakunnallisesti merkittävään runkoverkkoon. Runkoverkkoon kuuluvalla maantielle pääsystä voidaan määrätä vain tiesuunnitelmassa.

-Maantielle 476 voidaan myöntää lupa uuden yksityisen tien liittymän tai maatalousliittymän tekemiseen vain perustellusta syystä.

-Tiesuunnitelmassa ei päätetä maanteiden maatalousliittymistä. Niiden tekemisestä ja paikoista tulee sopia erikseen paikallisen elinvoimakeskuksen kanssa.

Itä-Suomen elinvoimakeskus pyytää Liperin kuntaa ilmoittamaan tai ottamaan kantaa lausunnossaan seuraaviin asioihin:

-Onko kunta ilmoittanut verkkosivuillaan suunnittelun aloittamisesta, vuorovaikutuksen kutsusta ja suunnitelman nähtäville asettamisesta?

- Ilmoitus Itä-Suomen Elinvoimakeskuksen kuulutuksesta on ollut nähtävänä 22.4.-22.5.2026 yleisessä tietoverkossa ja kunnan ilmoitustaululla.

-Onko tiesuunnitelmassa otettu huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteiden toteutuminen kunnan alueella?

- Tiesuunnitelmassa on otettu hyvin huomioon valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja toteutuminen kunnan alueella.

-Mitkä oikeusvaikutteiset yleis-, asema- ja ranta-asemakaavat ovat suunnitelman alueella lausuntopyynnön ajankohtana voimassa tai hyväksytyt? Ovatko kaavat yhdenmukaiset suunnitelman kanssa? Jos kaavoitustilanteessa on tapahtunut muutoksia nähtäville asetettavassa suunnitelmassa kuvatussa, pyydetään kuntaa yksilöimään muuttuneet kaavat lausunnossaan.

- Suunnittelualueella on voimassa seitsemän eri asemakaavaa: Ylämyllyn rakennuskaava KV 8.6.1998 § 33 ja sen muutos ja laajennus 15.1.1999, Ylämyllyn korttelin 152 asemakaava ja korttelin 153 asemakaava vuodelta 2007, Korttelin 152 muutos vuodelta 2009 sekä uudempina Ylämyllyn keskustan asemakaavan muutos ja laajennus KV 17.11.2014 § 46 sekä korttelin 157 asemakaavan muutos KV 30.1.2017. Edellä mainittuja kaavoja on ollut tarpeen päivittää muun muassa vt 9 rakennushanketta varten.

Alueelle on laadittu VT 9 asemakaavan muutos ja laennus. Asemakaava on hyväksytty Liperin kunnanvaltuustossa 25.5.2026 §23. Kaava odottaa lainvoimaa.

-Tiesuunnitelma voidaan hyväksyä vastoin asemakaavaa, jos poikkeaminen on vaikutuksiltaan vähäinen ja kunta sekä kiinteistönomistaja sitä puoltavat. Puoltaako kunta tarvittaessa tiesuunnitelman hyväksymistä vastoin voimassa olevaa asemakaavaa? Sitoutuuko kunta muuttamaan asemakaavan tiesuunnitelman mukaiseksi ennen maantien rakentamista?

- Kunta puoltaa tarvittaessa vastoin voimassa olevaa asemakaavaa. Kunta on muuttanut alueiden asemakaavoja vastaamaan laadittua tiesuunnitelmaa (VT 9 asemakaavan muutos ja laajennus KV 25.5.2026 §23).

-Laatiiko kunta tiesuunnitelman ratkaisuihin ja toteuttamiseen liittyvät omat suunnitelmansa sekä vastaako kunta suunnitelmien käsittelyprosessista hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa?

- Kunta ei laadi omaa suunnitelmaa, vaan vastaa suunnitelmien käsittelyprosessista hankkeen toteuttamisen edellyttämässä aikataulussa. Kunnan tavoitteet ja liikenteelliset ratkaisut on huomioitu ko. tiesuunnitelmassa. Tiesuunnitelmaan liittyen hankkeeseen ei liity muita kunnan suunnitelmia.

-Onko kunnalla huomauttamista tiesuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, melusteisiin, tukimuureihin tai muihin merkittäviin rakenteisiin?

- Ei ole huomauttamista, mutta kunta esittää kustannusperusteisesti, että Myllykaivannontien ylittävää ns. moottorikelkkasillan tarvetta tutkittaisiin vielä uudelleen. Esityksenä olisi, että kadun ylitys tapahtuisi kadun tasossa, mikäli se olisi Kuopiontien katualitus, liikenneturvallisuus ja muut tekniset edellytykset huomioiden mahdollista.

-Osallistuuko kunta maantien tekemisestä aiheutuviin rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa esitetyllä tavalla? Hankkeen kokonaiskustannukset on arvioitu 48 916 000 euroksi (MAKU-ind. 145; 2020 = 100, alv 0 %), josta kunnan osuudeksi esitetään indeksiin sidottua 5 518 900 euroa.

- Lähtökohtaisesti kunta osallistuu maantien tekemisestä aiheutuviin rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin tiesuunnitelman kustannusarviossa ja kustannusjakoehdotuksessa esitetyllä tavalla. Liperin kunta toivoo vielä tarkentavaa keskustelua erityisesti moottorikelkkasillan toteutusmallia sekä työmaa-, tilaaja- ja riskivarauskustannusten ja kunnan vesi- ja viemärijohtojen kustannusjakoa koskien.
- Liperin kunnan vuoden 2026 talousarvion investointiosassa on varauduttu 5,1 M€

kokonaiskustannuksiin. Investointiosan määrärahat eivät ole sitovia talousarviovuotta lukuun ottamatta, eli hanke vaatii toteutuessaan valtuuston erillispäätöksen. Kunnalle aiheutuvat kustannukset olisi hyvä olla kiinnitetty esimerkiksi edellä arvioituun enimmäiskustannukseen, sillä merkittävä kustannusten nousu varsinaisessa hankintavaiheessa voi aiheuttaa lisääntyvää riskiä valtuuston harkitessa lopullista investointipäätöstä.

- MAKU-indeksin uusin pisteluku (4/2026) on 127,9, eli kunnan osuus olisi tämän hetken hintatasossa 4,9 M€. MAKU-indeksin ennakoidaan nousevan merkittävästi mm. polttoaineen hintojen nousun vuoksi.
- Liperin kunta toivoo neuvottelua mahdollisuudesta määrittää kunnan osuudelle ns. kova katto.
- Liperin kunta pyytää huomioimaan hankkeen etenemisen aikataulutuksessa erillisen valtuuston päätöksen vaatiman 1-2 kuukauden ajan esimerkiksi siitä, kun Liperin kunnan ja Väyläviraston välinen sopimusluonnos on lähes valmis.
- Mahdollisen ennakoimattoman kustannuskasvun varalle tiesuunnitelman kunnan osuuksien toteutuksessa olisi hyvä säilyttää varaus porrastukseen esimerkiksi siten, että hankkeen yhteydessä toteutetaan sillat S2 ja S3, mutta kunnan niihin liittyvä katuverkko rakennetaan vasta myöhemmin. Tämä malli ei ole lähtökohtaisesti tarkoituksenmukainen ja tulee tarkasteluun vain tilanteessa, jossa nyt lausunnolla oleva kustannusarvio osoittautuisi liian pieneksi.

-Onko kunta valmis luovuttamaan maantien tekemiseen tarvittavan omistamansa maa-alueen korvauksetta tietarkoituksiin?

- Kunta haluaa lainmukaiset korvaukset luovutettavista maistaan. Vaihtoehtoisesti kunta ja valtio voivat suorittaa korvaukset esim. tilus/maavaihtoina tai vastavuoroisina vapaaehtoisina maakauppoina.

-Hankkiiko ja luovuttaako kunta maa-alueen maantien rakentamisesta aiheutuvien asemakaavan mukaisten katujen tekemistä varten?

- Kunta hankkii asemakaavan mukaiset katualueet itselleen asemakaavan saatua lainvoiman sekä luovuttaa maa-alueen maantien rakentamisesta aiheutuvien asemakaavan mukaisten katujen tekemistä varten.

-Sitoutuuko kunta siihen, että Väylävirasto toimii hankkeen urakasopimuksen mukaisena rakennuttajana myös tiehankkeen aiheuttamien välttämättömien katujärjestelyiden osalta?

- Suostuu

-Suostuuko kunta vastaamaan valtion toimesta asemakaava-alueelle rakennettavan tievalaistuksen käyttö- ja kunnossapitokustannuksista moottori- ja moottoriliikenneteitä sekä valta- ja kantateitä lukuun ottamatta?

- Kunta suostuu katu/tievalaistuksen käyttö- ja kunnossapitokustannuksiin asemakaava-alueen mukaisilla katuosuuksilla, jos ne toteutetaan valtion toimesta vt9 tiehankkeen yhteydessä kuten esim. Kuopiontien ali rakennettavan uuden katuyhteyden osalla.

-Suostuuko kunta vastaamaan valaistuksen, melusteiden tai niiden osien, maantien takaluiskan, istutusten, keskimääräistä korkeatasoisemman ympäristörakentamisen, maantien alittavan alikulkusillan alapuolisten rakenteiden, maantien alittavan yhteyden kuivatusjärjestelyihin kiinteästi liittyvän pumppaamon ja sen rakenteiden kunnossapidosta/käyttökustannuksista sen jälkeen, kun valtatie 9 on rakentamis- tai parantamistyön valmistuttua luovutettu yleiseen liikenteeseen?

- Kunta ei vastaa rakentamiskuluista korkeatasoisempana,
- Kunta ei vastaa maantien alittavan alikulkusillan alapuolisten rakenteiden kunnosta
- Kuntaa vastaa maantien alittavan yhteyden kuivatusjärjestelyihin kiinteästi liittyvän pumppaamon ja sen rakenteiden kunnossapidosta/käyttökustannuksista niiltä osin kuin kuivatus- ja käyttökulut kohdistuvat kunnan hallinnoimille asemakaavan mukaisille katualueille.

-Onko kunnalla kohteita, joissa voidaan hyödyntää hankkeessa vapautuvia maa-aineksia?

- Kunta voi hyödyntää hankkeessa vapautuvia maa-aineksia laajasti Ylämyllyn alueella, mutta niistä on laadittava tarkempi selvitys ja läjityssuunnitelma ennen hankkeen käynnistymistä,
- Lähtökohtaisesti kunta voi hyödyntää tonttien esirakentamisen soveltuvia maa-aineksia muun muassa Ylämyllyntien tontin läjitysalueella sekä muilla Ylämyllyn tonttialueilla. Lisäksi kunta voi hyödyntää hieman huonompaa moreenimaata mm. Honkalammenrannan ja Nuottilammen asuinalueiden melusuojuukseksi sekä Jyrin entisellä ampumarata-alueella.

-Onko kunnalla alueita, joista vapautuu tiehankkeelle sopivia maa-aineksia?

- Tällä hetkellä kunnalla ei ole tiedossa alueita, joista vapautuu tiehankkeelle sopivia maa-aineksia, mutta ennen hankkeen käynnistämistä olisi syytä laatia tämänkin osalta selvitys.

Liperin kunnalla on lausuttavaa vain niihin kohtiin, johon on annettu edellä vastine.

